

בבית המשפט העליון

בש"פ 9940/16

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. פלוני
2. פלוני

בקשה חמישית להארכת מעצר, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, בצירוף סעיפים 10 ו-10יג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971

תאריך ישיבה: כ"ז בכסלו התשע"ז (27.12.2016)

בשם המבקשת: עו"ד רחל אבישר; עו"ד יעל עצמון

בשם המשיב 2: עו"ד ציון אמיר

החלטה

1. לפניי בקשה להארכת מעצרו של המשיב 2 ב-45 ימים, החל מיום 31.12.2016, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 932-01-16, בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 3.1.2016, הוגש נגד המשיבים כתב אישום, הכולל 8 אישומים, ומייחס למשיב 2, יליד 1998, שורה של עבירות שבוצעו במסגרת פעילות ארגון טרור, כחלק מהתארגנות של פעילים קיצוניים, אשר שמה לה למטרה לערער את יציבותה של

מדינת ישראל. האישום הראשון מייחס לשני המשיבים עבירה של חברות בארגון טרוריסטי. במסגרת האישום השני, מיוחסות למשיב 1 בלבד 3 עבירות רצח, שתי עבירות של ניסיון רצח, שתי עבירות הצתה וקשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, ואילו למשיב 2 מיוחסת באותו אישום עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, נוכח מעורבותו בתכנון אירוע הרצח בכפר דומא. בנוסף, מייחס כתב האישום למשיב 2, לבדו, במסגרת של שישה אישומים נוספים, את העבירות הבאות: הצתה (3 עבירות); השחתת פני מקרקעין, וכן השחתת פני מקרקעין ממניע גזעני (4 עבירות); היזק בזדון ממניע גזעני (16 עבירות); וכן עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, הצתה, עלבון דת ממניע גזעני, ופגיעה ברגשי דת, בשל מעורבותו בהצתת כנסיית הדורמיציון בירושלים.

הליכים קודמים

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של המשיבים, עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. מעצרו של המשיב 2 הוארך בהסכמתו עד למתן החלטה אחרת, לצורך הכנת תסקיר מעצר בעניינו. ביום 19.6.2016, הוגש תסקיר מעצר משלים, ממנו עולה כי המשיב 2 מחזיק בעמדות "פטריוטיות-לאומיות", במסגרתן הלה מוכן להפגין תוקפנות ומלחמתיות, נגד מי שנתפס בעיניו כאויב הקולקטיב שלו. לאור זאת, ציין שירות המבחן, אמנם, כי המסוכנות הנשקפת מהמשיב 2 היא נמוכה, ברם סבר כי הוא אינו מתאים למסגרת של חסות הנוער, ושלל חלופות מעצר שהוצעו.

4. משחלפו שישה חודשים ממועד הגשת כתב האישום, ומשפטו של המשיב 2 לא הסתיים, האריך בית משפט זה ביום 10.7.2016, בפעם הראשונה, את מעצרו ב-45 ימים, בהסכמתו (בש"פ 4969/16).

5. בהחלטה מאוחרת יותר, מיום 17.7.2016, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב 2 עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע, כי על אף היותו של המשיב 2 קטין, הרי נוכח המסוכנות הגבוהה הנלמדת מהמעשים המיוחסים לו, ולאור עמדת שירות המבחן, כל חלופת מעצר בעניינו לא תסכון. זאת, חרף תנאי המעצר הלא פשוטים, בהם מצוי המשיב 2, כמו-גם השפעתם על מצבו הנפשי.

6. על החלטה זו הגיש המשיב 2 ערר לבית משפט זה, אשר נשמע יחד עם בקשה שנייה להארכת מעצרו ב-45 ימים נוספים. בדיון שהתקיים ביום 7.8.2016, בפני השופטת א' חיות, הגיש המשיב 2 חוות דעת פסיכיאטרית עדכנית מטעמו, בדבר מצבו הנפשי הקשה, והמדינה התבקשה לערוך בירור בעניין זה. ביום 9.8.2016, הגישה המדינה הודעה מעדכנת, שבעקבותיה התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר מעצר משלים בעניינו של המשיב 2. ביום 21.8.2016, הוגש תסקיר משלים כאמור, במסגרתו המליץ שירות המבחן, בניגוד להמלצתו הקודמת, לשקול את האפשרות לשחרר את המשיב 2 למעצר בפיקוח אלקטרוני. בהחלטה מיום 29.8.2016, הורה בית משפט זה על דחיית עררו של המשיב 2, ועל קבלת הבקשה להארכת מעצרו ב-45 ימים. עם זאת נקבע, כי אמנם לא ניתן לאיין את מסוכנותו של המשיב 2 באמצעות חלופת מעצר, ברם נדרש לבחון את ההחמרה שחלה לאחרונה במצבו הנפשי.

7. ביום 13.9.2016, הוגש תסקיר משלים לבית המשפט המחוזי, במסגרתו המליץ שירות המבחן על מעצרו של המשיב 2 בפיקוח אלקטרוני בבית סביו בעיר בית-שמש. ביום 26.9.2016, לאחר שנשמעו טענות הצדדים, שב והורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב 2 עד לתום ההליכים נגדו, בקבעו כי לא ניתן לתת בו אמון כי יכבד את התנאים המגבילים שיוטלו עליו.

8. ביום 27.10.2016, דחה בית משפט זה ערר שהגיש המשיב 2 על החלטה האמורה, ונענה לבקשת המדינה להארכת מעצרו ב-45 ימים נוספים (בש"פ 5859/16 מפי השופט מ' חזן). בית המשפט עמד על המניע האידיאולוגי שניצב בבסיס המעשים המיוחסים למשיב 2, ועל הפער בין המלצתו הנוכחית של שירות המבחן לבין מסקנותיו והמלצותיו הקודמות, כמו גם על העובדה כי המשיב 2 הפור בעבר תנאים מגבילים שהוטלו עליו. לאור זאת, ובהתחשב בכך שהעיוכים בניהול ההליך העיקרי נבעו מבעיות ייצוג של ההגנה ובקשות דחיה מטעמה, הורה בית משפט זה על דחיית הערר, ועל הארכת מעצרו של המשיב 2 ב-45 ימים נוספים.

9. משחלפו 45 ימים נוספים, ומשפטו של העורר 2 טרם הסתיים, הגישה המבקשת בקשה רביעית להארכת מעצרו (בש"פ 8592/16). ביום 22.11.2016, לאחר דיון שהתקיים במעמד הצדדים, הורה בית משפט זה (השופט ס' ג'ובראן) על הארכת מעצרו של המשיב 2 ב-45 ימים נוספים, החל מיום 15.11.2016. זאת, בין היתר, לאור חומרת העבירות המיוחסות למשיב 2, בשים לב לאופיין ולנסיבות ביצוען; העובדה שהמשיב 2 לא קיים צווים שיפוטיים שניתנו נגדו בעבר, כאשר שוחרר בתנאים

מגבילים; והצפי שראה בית המשפט, אותה עת, להתקדמות משמעותית בניהול התיק העיקרי.

10. מכאן להליכים בתיק העיקרי. ביום 3.1.2016, הוקרא כתב האישום בפני המשיבים, והדיונים נדחו מעת לעת, וזאת בין היתר, לבקשת ההגנה עקב בעיות ייצוג ועתירות לגילוי ראיה חסויה. לאחר החלפת ייצוגו של המשיב 1, ולאחר ביטול מספר מועדי הוכחות, נקבעו 20 מועדים חדשים לשמיעת הוכחות, החל מיום 21.11.2016 ועד לחודש פברואר 2017. ביום 9.11.2016, החליט בית המשפט המחוזי לדחות את טענותיו המקדמיות של המשיב 1, אליהן הצטרף המשיב 2, בדבר הפרדת הנאשמים והאישומים המיוחסים להם, ובנוגע להעברת הדיון לבית המשפט המחוזי בירושלים. שמיעת הראיות בתיק החלה ביום 24.11.2016, ועד כה התקיימו 6 דיוני הוכחות.

הבקשה להארכת מעצר

11. ביום 22.12.2016, הוגשה בקשה להארכת מעצרו של המשיבים. מעצרו של המשיב 1 הוארך, בהסכמתו, ב-90 ימים נוספים, ואילו המשיב 2 התנגד לבקשה להאריך את מעצרו ב-45 ימים נוספים. בבקשתה, הצביעה המבקשת על המסוכנות הרבה הנשקפת מן המשיב 2, מסוכנות אשר נלמדת מחומרת העבירות המיוחסות לו, ומהמניע האידיאולוגי העומד בבסיס מעשיו. לכך יש להוסיף, כך גורסת המבקשת, את העובדה שהמשיב 2 הפר את תנאי שחרורו, ובכלל זאת תנאי שהושת עליו במסגרת צו אלוף, לפיו נאסר עליו ליצור קשר עם גורמים מסוימים. אשר לניהול ההליך העיקרי, ציינה המבקשת כי עיכובים רבים נבעו מבעיות ייצוג, וטענות הנוגעות לתנאי מעצרו של המשיב 1, וכן בשל בקשות שונות מצד באי כוחם של המשיבים לדחיית הדיונים, נוכח היקף חומר החקירה, והגשת עתירות לגילוי ראיה. מכל מקום, טענה המשיבה, שמיעת ההוכחות בתיק כבר החלה, ועד סוף חודש פברואר 2017 קבועים 13 דיוני הוכחות נוספים.

הדיון בבקשה

12. ביום 27.12.2016, התקיים בפניי דיון בבקשה להארכת מעצרו של המשיב 2. באת כוח המבקשת, עו"ד רחל אבישר, עדכנה במעמד הדיון, כי ההליך החל במשפט זוטא, אשר לאחריו "חלק נכבד ממסכת הראיות תהייה מאחורינו", וטענה כי "קצב ניהול המשפט הוא משביע רצון". בא כוחו של המשיב 2, עו"ד ציון אמיר, גרס, לעומת זאת, כי עסקינן ב"אחיזת עיניים", שהרי אין מדובר במשפט זוטא גרידא, ואף

בנוגע למשפט הזוטא, "יש שורה של סוגיות" אשר נדרש בירורן. עוד נטען, בהקשר זה, כי נכון להיום תלויה ועומדת "עתירה להסרת חיסיון בפני כבוד השופט מלצר", שעה שהחלטה בעניין זה "עשויה לגרום להרחבת המשפט גם במשפט הזוטא". עו"ד אמיר הוסיף וטען, כי המשיב 2 מצוי "במצב נפשי קשה", כפי שניתן ללמוד מחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה מטעמו, אשר נערכה בעקבות תסמיני הפוסט-טראומה שעלו מתסקיר שירות המבחן האחרון שהוגש בעניינו. בהמשך לכך, טען עו"ד אמיר כי עברו מספר חודשים מאז נאמר כי "אפשר לקבל טיפול בבית הכלא בעניין הזה", אולם "בשורה התחתונה שום טיפול לא ניתן". בנסיבות אלו, ועל רקע העובדה כי מדובר בקטין, כאשר חלפה כשנה מאז הגשת כתב האישום נגדו, ולנוכח העובדה כי העבירה המרכזית המיוחסת לו הינה קשירת קשר לביצוע פשע, הגיעה העת, כך נטען, להורות על שחרורו לחלופת מעצר הולמת.

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינתי בבקשה, והאזנתי בקשב רב לטענות הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי יש להיעתר לבקשה להארכת מעצרו של המשיב 2.

14. כלל ידוע הוא, כי בהליך לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, נדרש בית המשפט לאזן בין חזקת החפות העומדת לנאשם וזכותו החוקתית לחירות, לבין האינטרס שעניינו שמירה על שלום הציבור ובטחונו (בש"פ 1383/16 מדינת ישראל נ' פלוני (22.2.2016); בש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני (8.1.2014); בש"פ 8127/12 מדינת ישראל נ' פלוני (18.11.2012)). במסגרת איזון זה, שומה על בית המשפט ליתן את הדעת על מגוון של שיקולים ואינטרסים מתנגשים. מן העבר האחד, יש לשקול את המסוכנות הנשקפת מהנאשם, כפי שזו נלמדת מאופי העבירות המיוחסות לו ומנסיבות ביצוען; את עברו הפלילי; ואת החשש מפני שיבוש הליכי המשפט והחשש להימלטותו של הנאשם מאימת הדין. מן העבר השני, נדרש לבחון את עוצמת הפגיעה בחירותו של הנאשם, הנובעת, בין היתר, מקצב התקדמות ההליכים המשפטיים בעניינו, וממשך הזמן אשר חלף מאז הושם הנאשם במעצר. כאשר קצב התנהלות ההליך המשפטי אינו משביע רצון, תנוע המטוטלת לעבר זכותו של הנאשם לחירות, ותגבר הנטייה לשחררו לחלופת מעצר (בש"פ 4166/16 מדינת ישראל נ' אבו רזק (25.7.2016); בש"פ 5816/15 מדינת ישראל נ' דרימן (9.9.2015); בש"פ 3343/13 מדינת ישראל נ' אוחיון (3.6.2013)).

15. ואולם, אין דינו של נאשם אשר ביצע את העבירה בהיותו בגיר, כדין נאשם אשר עשה כן בהיותו קטין, כבענייננו. שעה שעסקינן בנאשם שהוא קטין, הדבר מצריך בחינה מדוקדקת וקפדנית יותר, שמא ניתן להגשים את תכליות המעצר בדרך של חלופת מעצר הולמת, אשר תאיין את מסוכנותו של הנאשם, מחד גיסא, ותצמצם את הפגיעה בחירותו, מאידך גיסא (בש"פ 5073/14 מדינת ישראל נ' פלוני (25.7.2014); בש"פ 6787/12 מדינת ישראל נ' פלוני (24.9.2012); בש"פ 5943/12 מדינת ישראל נ' פלוני (11.9.2012)). יחד עם זאת, וכפי שציינתי בבש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני (8.1.2014), "מתפקידו של בית המשפט להגן על כלל הציבור, מפני מי שעלול לסכן את שלומו ואת בטחונו, וזאת גם שעה שמדובר בנאשם שהוא קטין. לפיכך, עצם עובדת היותו של הנאשם בגדר קטין, אין בה כשלעצמה, כדי להקנות לו חסינות מפני מעצר או מפני הארכת מעצר, כאשר לא ניתן לאיין את מסוכנותו בחלופת מעצר הולמת, או כאשר התנהגותו של הנאשם הקטין מוכיחה כי אין ליתן בו אמון" (שם, בפסקה 15).

16. בנידון דידן, יוחסו למשיב 2 עבירות חמורות, אשר בוצעו על רקע אידיאולוגי, בהיותו שייך, לכאורה, לארגון טרור מסוכן. בכלל זאת, מיוחסת למשיב 2 קשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, כאשר מדובר לכאורה בפשע נתעב בדמות פיגוע רצחני בכפר דומא, אשר הוביל למותם של זוג הורים ותינוק, והותיר פעוט נוסף כשהוא פצוע באורח קשה. אכן, קצב ניהול ההליך לא היה משביע רצון עד לאחרונה. ואולם, משהחלה שמיעת ההוכחות בתיק, בסוף החודש שעבר, נראה כי קצב ניהול המשפט מניח את הדעת, אף שצפויה עוד דרך לא קצרה עד שיגיע סיומו. כמו כן, ער אני למצוקתו הנפשית של המשיב 2, אשר נראה כי הוחרפה נוכח תנאי מעצרו בבית הכלא. יחד עם זאת, אינני סבור כי לעת הזאת, אף שחלפו כשנה וחודש ימים בהם שוהה המשיב 2 במעצר, מחייב האיזון בין זכויותיו לבין האינטרס של שמירה על שלום הציבור ובטחונו את שחרורו לחלופת מעצר. זאת, מששוכנעתי כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב 2, אשר עומדת על רף גבוה, כפי שניתן ללמוד מהמעשים החמורים המיוחסים לו, אינה ניתנת לאיזון, בשלב זה, בחלופה כלשהי. על כך יש להוסיף את העובדה כי המשיב 2 הפר, לא אחת, תנאים מגבילים שהושתו עליו, ומשכך ספק בעיני כלום יש מקום ליתן בו אמון נוסף.

17. מוצא אני להעיר, כי ככל שיש בידי המשיב 2 טענות בדבר שינוי במצבו הנפשי, פתוחה הדרך בפניו להגיש לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בהחלטה לעוצרו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

18. לאור האמור, החלטתי להיעתר לבקשת המדינה, והנני מאריך את מעצרו של המשיב 2 ב-45 ימים נוספים, החל מיום 30.12.2016, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 932-01-16, בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ט בכסלו התשע"ז (29.12.2016).

ש ו פ ט